

Wandel, selv om han kunde ernære sig selv, kunne fordre som en Ret af Statskassen at erholde et Lilstud, for saa vidt han gjør et nok saa lille Indskud i en Forsørgelseskasse eller har Udgang til en Sygekasse, og der staar ikke, hvorlænge han skal være Medlem af en saadan Kasse. Det er disse Betæneligheder, der have foranlediget, at jeg ikke kan følge de ærede Forslagsstillere. Man har talt om Fordelingen, og man har sagt, at Byrden gik over paa Statskassen, hvad jeg er enig med de Herrer om; thi jeg betragter § 2 som ikke havende stor Betydning, og det er navnlig ifølge § 7 Statskassen, som Byrden ved §§ 3 og 4 kommer til at hvile paa. Dette skulde altsaa være en Udvæjning af Fattigbyrden; men jeg paastaar bestemt, at det ikke er en Udvæjning af Fattigbyrden, thi det er en Betingelse for at faae disse Statstilskud, at den Vedkommende er Medlem af en saadan Kasse, og den ærede Ordfører veed lige saa godt som jeg, at man af de 528 Kasser her i Landet har f. Ex. i Sjællands Amt kun 44 Kasser, hvorimod der i Dernes Amt er 286; Næsten findes i Kjøbstæderne og i Hovedstaden. Hvad vil Følgen blive deraf, mine Herrer? Den vil blive, at man maatte fra de fattige Kommuner komme til gennem Statsfatterne at give Lilstud til de rige og formuende Kommuner, uden at faae noget Lilstuende igjen. Jeg veed vel, at den ærede Ordfører vil sige: Ja, Herregud! de kunne indtræde i disse Kasser; men Sagen er den, mine Herrer, at man ikke tvinger dem ind deri, og hvor Befolkningen er spredt, er det vanskeligt at faae saadanne Kasser oprettede. Skattebyerne kunne ikke tvinge de Fattige til at gaa ind i disse Kasser, og det vilde ogsaa være uberettiget. Med Hensyn til Udvæjningen paastaar jeg altsaa det Modfatte af de Herrer. Man har ogsaa sagt, at man derved vilde komme til at skille imellem værdige og uæverdige Trængende. Jeg vilde nødig, at man skulde præcisere dette altfor stærkt, thi Sagen er den, mine Herrer, at jeg ikke vil være med til at udtale, at f. Ex. vore Fattigeovre i Sjælland skulde være mindre værdige end Fattige f. Ex. her i Kjøbenhavn, fordi flere af disse ere i Stand til at være Medlemmer af en Forsørgelseskasse. Det vil jeg ikke være med til; thi, fordi en Fattig ikke er Medlem af en saadan Kasse, kan han være lige saa værdig Trængende som en anden Fattig, der er Medlem deraf. Der er endnu et Punkt, som ogsaa har gjort mig meget betænkelig, og det er, at Lovforlaget efter min Opfattelse gjør et Indgreb i Rigsdagens Bevillingsmyndighed. Man giver jo her næsten ethvert som helst fattigt Individ Ret til efter egen Villie at udskrive et vist Beløb af de øvrige Statsborgeres Lønner. Der kan tvistes om, hvorvidt dette til Slutningen er hensigtsmæssigt eller ikke; men jeg betragter rigtignok Principet som urigtigt. Jeg har nok hørt, at man har henvist til de Bidrag, der ydes til Skolefonden; men der er dog

en bestemt Forskjel mellem disse Bidrag, da der er bestemt et Maximum, og dette, at det enkelte Individ skulde være i Stand til selv at bestemme, hvilket Beløb han vil have ud af Statskassen. Efter disse Udtalelser vilde de Herrer maatte tro, at jeg i Grunden er en Modstander af Forsørgelseskasers og Sygekassers Oprettelse trindt omkring i Landet. Nei, tværtimod; jeg er en Ven deraf, og tror, at de udøve meget Godt, og have en blomstrende Fremtid for sig, naar vi kun ikke selv foranledige deres Tilbagegang. Thi, mine Herrer! skal Statskassen yde et væsentligt Bidrag til disse Kasser, saa er det ogsaa Statens Ret, ja dens uafviselige Pligt, at føre Kontrol med dem, og saa kunde det muligt være, at de ikke blomstrede saa stærkt, som naar de komme op ved Folket selv. Det, man skal drive op ved Hjælp fraoven, er nemlig sjældent saa godt som det, der voger op fra den fri Jordbund. Man har fremdeles sagt, at dette Lovforslag skulde løse en Del af Arbejderspørgsmaalet. Arbejderspørgsmaalet er nu et noget forgenet Spørgsmaal, hvoraf man kan give forskellige Definitioner; men jeg ser ikke, hvorledes Lovforlaget skal kunne løse det. (Th. Nielsen: Det har heller Ingen sagt!) Jo, der er sagt, at det skulde løse i alt Fald en Del af dette Spørgsmaal. Spørger man nu, hvad der da skal gjøres overfor Arbejderspørgsmaalet, vil jeg først sige, at jeg tror, man er temmelig tilbøielig til at gjøre noget altfor Stort ud af dette Spørgsmaal; men dermed vil jeg ikke paa nogen Maade sige, at man ikke skal tage Hensyn til det; tværtimod tror jeg, at Staten hvert Dieblit skal tage Hensyn til det. Naar man fremdeles har nævnt Biskop Martensens Skrift som Mønster paa noget Godt, saa indrømmer jeg, at der deri er meget Godt; men Forfatteren lider dog af samme Svaghed som saa mange andre Forfattere, der have skrevet om Arbejderspørgsmaalet, af den Svaghed nemlig, at de lade sig paavirke for meget af fremmede Forhold og ubrive for mange Stumper af fremmede Forfatterses Værker og da navnlig af franske Forfatterses. Men Skildringen af franske Forhold passer slet ikke paa vore, idet vore Forhold Gudstelow slet ikke kunne sammenlignes f. Ex. med de franske, og jeg haaber, at de heller aldrig skulle kunne sammenlignes dermed. Jeg tror, at hvad Regjeringen til enhver Tid maa have sin Opmærksomhed henvendt paa, er at beskytte Arbejderen imod Kapitalens Magt, for at han ikke skal blive en Træl af Kapitalen. Dette kan jo ske paa mange Maader, men jeg har ikke en saadan Indsigt i disse Forhold, at jeg videre skal fordybe mig heri; jeg skal kun sige, at jeg tror det sker bedst ved at støtte Produktions- og Brugsforeninger ligesom ogsaa ved nøie at paase, at Landeindommene ikke gaa over paa enkelte Hænder, men blive spredte paa saamange Hænder som muligt. Men om jeg nu end mener, at Staten har Meget at gjøre i Arbejderspørgsmaalet, tror